

Obligiar da promover dapli il rumantsch

La regenza respunda ad ina dumonda parlamentara da deputà Lorenz Alig (PLD Foppa)

DA MARTIN CABALZAR/FMR

■ **Cun ina dumonda parlamentara vul deputà Lorenz Alig (PLD Foppa) sclerir las pussaivladads da rinforzar l'instrucziun rumantscha en las scolas medias ed en las scolas medias spezialisadas.** Eta sche la regenza possia sin fundament da las stipulaziuns legalas existentas obligar las scolas medias da promover spezialmain il rumantsch ed il talian na possia in'Instrucziun nuninterrotta dal rumantsch e dal talian fin a la maturitad actualmain betg vegnir garantida en tut il chantun, constatescha la regenza en sia resposta a l'interpellaziun da deputà Lorenz Alig. Tuttina vul la regenza observar l'incumbensa costituziunala da procurar per ina buna purschida da las linguas chantunals minoritaras en las scolas medias decentralas da noss chantun. En quest connex stoppia dentant vegnir rendi attent ch'i na dat per il mument nagina purschida da scola media en l'intschess talian da noss chantun.

In'obligaziun costituziunala

Sco quai che deputà Alig, sustegnì da 48 collegas or da tut las regions linguisticas da noss chantun, accentuescha en sia argumentaziun haja il chantun l'obligaziun da garantir per scolaras e scolaras da lingua materna rumantscha, tudestga e taliana las medemas schanzas per in access ad ina scolaziun da maturitad. Per rinforzar las purschidas en il rom rumantsch da las scolas medias privatas en l'intschess rumantsch haja la regenza da nov la pussaivladad d'obligar las scolas medias regionalas da promover spezialmain il rumantsch, argumentescha Alig. En vista a las cunvegns da prestaziun che vegnan ussa fatgas per l'emprima giada

cun las scolas medias decentralas sajan perquai da resguardar tant ponderaziuns da la politica da lingua sco er da la politica regionala e da l'economia. En il fatg che sulet la scola media ad Aschera/Schiers saja l'unic lieu per cuntanscher la maturitad spezialisada en pedagogia vesa Alig ina cuntradiziun cun l'obligaziun d'ina purschida decentrala. Concret ha Alig vuli savair da la regenza sch'ella vesa la pussaivladad d'obligar las scolas medias da promover spezialmain il rumantsch e sch'ella saja era pronta da metter a disposiziun meds finansials supplementars per talas purschidas en las scolas medias privatas. Cun sia intervenziun vul Alig plinavant sondar la voluntad dal chantun da sustegnair er en l'avegnir spezialisadas en las regions rumantschas e talianas.

Mantegnair tant sco pussaivel las purschidas decentralas

La regenza punctuescha en sia resposta che l'incumbensa costituziunala da garantir ina purschida decentrala da scolas medias sa refereschia als gimnasis cun maturitad federala. Er per las professiuns che vegnan prendidas en mira cun ina scolaziun ad ina scola media spezialisada (SMS) ed ad ina scola media commerciala (SMC) possian er vegnidas cuntanschidas sur la furmaziun professiunala u sur il gimnasi. Quai valia cunzunt era per ils futus magisters. Perquai na sajan ils giuvenils betg restrenschilds en lur tschertga da professiun u da studi sch'i na dettia naginas scolas medias spezialisadas e scolas medias commercialas en la regiun.

Al gimnasi da la scola chantunala dettia grazia a la maturitad bilingua ina via

per gronda part nuninterrotta per la scolaziun en las linguas chantunals, constatescha la regenza. A las scolas medias spezialisadas e commercialas vegnian purschids ils roms rumantsch e talian sco emprima lingua. A l'Academia Engiadina ed en il Center da furmaziun Surselva ch'hajan er il sector «pedagogia» vegnia instrui il rumantsch ensemen cun il tudestg sco emprima lingua.

Sche questa purschida na possia betg vegnir mantegnida pervi da la mancanza d'interessents saja la scolaziun correspundenta dentant garantida vinavant a la scola chantunala.

Decentralisà tant sco pussaivel

Resguardond ils interess da la politica regionala, dentant era considerond il dumber sminuind da scolaras sajan il sectur «pedagogia, sanadad e lavur sociala» vegnids repartids sin ils trais lieus da scolaziun existents per uschia pudair garantir las pretensiuns qualitativas.

«Cun quai vegn era tegnì quint dal principi da decentralisaziun, uschenavant che quai è giustifitgabel», scriva la regenza. Per purschidas che van sur quai or na datti er betg contribuziuns supplementaras.

Sco scief da la fracziun rumantscha è deputà Lorenz Alig (PLD Foppa) s'engaschè per dapli rumantsch en las scolas medias en l'intschess rumantsch.

FOTO SOMEDIA